

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

B. W. № 50436 /II.

Warszawa, dn. 29 paźdz. 1920 r.

Do

/ według rozdzielnika /

W załączeniu przesyła się meldunek polityczno-prasowy
z Niemiec za czas od 14 do 21 paźdz.r.b.otrzymany od ofice-
ra łącznikowego w Gdańsku.

1 akt w zał.

w/z Szef Biura Wywiadowczego

Otrzymują:

1. Adjutantura Generalna,
2. M.S.Wojsk.II Oddz.Sztabu,
3. Sekcja Ewidencyjna/z.z.a./

major

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 52645 dnia 1/XI 1920 r.

załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

WZGLĘDUNK POLITYCZNO PRASOWY Z NIEMIEC

za czas od 14 — 21. X. 20.r.

Sprawy wojskowe
Armja

Łącznie z reorganizacją armji z powodu zmniejszania jej do 150.000 ludzi powstał nowy podział Niemiec pod względem militarnym. Nowa armja liczyć będzie 7 dywizji piechoty i 3 dywizje kawalerji. Rzeszę całą podzielono na 2 komendy generalne /Generalkommando/. 1 komenda ze sztabem w Berlinie obejmuje wschodnie i północne prowincje Rzeszy, 2 komenda w Kassel zachodnie i południowe. Poszczególne dywizje zależne są od komend generalnych, oprócz dywizji Nr.7, konsystującej w Bawarji, zależnej wprost od ministerstwa obrony Rzeszy. Do pierwszej komendy generalnej /Berlin/ przydzielono następujące dywizje:

1a dywizję piechoty — — Królewiec
2a " " — — Szczecin
3a " " — — Berlin
4a " " — — Drezno
1a dywizję kawalerji — — Frankfurt a/O

2a " " — — Wrocław

Do drugiej komendy generalnej /Kassel/ wliczono dywizje:

5a dywizję piechoty — — Stuttgart
6a " " — — Münster
3a dywizję kawalerji — — Kassel

Do drugiej dywizji piechoty /Szczecin/ przydzielono następujące oddziały:

4 p.p. — sztab w Kolberg
I baon w Starogard
II " w Kolberg
III " w Deutsch Krone i Pila
Zap." Neustettin
Komp. Kar. Maszynowych Szczecin
5 p.p. sztab Szczecin

I baon Szczecin
 II " Prenzlau i Angermünde
 III " Rostock
 Zap." Greifswald

Komp. Karab. Maszynowych Szczecin

6 p.p. Sztab Lubecka

I baon Schwerin

II " Lubeka, Eustin

III " Flensburg

Zap." Ratzeburg

Komp. kar. Maszynowych ~~Wöln~~

2 p.a.p. ~~Szt~~ab Schwerin

I Dyon ~~Szczecin~~

II " ~~Güstrow~~

III" ~~Itzehoe~~

Zap. Bat. ~~Schwerin~~

2 Bataljon Pionierski ~~Szczecin~~

2 Oddz. Wywiad. Sztab ~~Szczecin~~

1 komp. ~~Schwerin~~

2 " ~~Szczecin~~

2 dywizjon automob. Sztab ~~Szczecin~~

1 kolumna ~~Szczecin~~

2 " ~~Schwerin~~

3 " ~~Kolberg~~

2 dywizjon trenów Sztab ~~Altdam~~

1. 2. kol. ~~Altdamm~~

3 i 4 kol. ~~Rendsburg~~

Oprócz tych oddziałów będą istniały do 31 grudnia r.b.
 następujące formacje:

I Baon Stolp i Köslin

II Baon / I B. 4 p. strz. / Hammerstein i Treptow

Komp. Kar. Maszynowych ~~Hammerstein~~ 18

18 p.p. Sztab i I B. / III. 18 / ~~Rendsburg~~

9 p.a.p. Sztab i I Bat. ~~Pasewalk~~

II " Kolberg

III Bat. Itzehoe

Z kawalerji rozlokowane są w szczecińskim okręgu drugiej dywizji piechoty _ 5 p. kaw, i 6 p. kaw z I Dyw. kaw. oraz 14 p. Kaw. z III Dyw. kaw.

Co do strategicznego rozlokowania oddziałów zwrócić należy uwagę, że I komenda generalna rozporządza nierównomiernie do ziemi siłami w stosunku do komendy II, gdyż 4 dywizje piechoty i 2 kawalerji. Z tych 2 dywizje piechoty i 1 kawalerji rozlokowane są w prowincjach, graniczących z Polską. Natomiast granice zachodnie Rzeszy i południowe są prawie ogolocene z wojsk.

Zanotować należy pare ważniejszych zmian personalnych.

Dotychczasowy komendant fortecy Swinoujście ppulk. BETHKE został mianowany dowódcą placu ówczesnej w Arys /Prusy Wschodnie/ Na jego miejsce został mjr. RIEBENSCHM dowódcą piechoty 10 Br. R. w Hanowerze.

Generał major DASSL, komendant I Wehrkreiskommando /Prusy Wschodnie/ został mianowany generałem Porucznikiem.

Tę samą szarżę otrzymał generał major Neumann, komendant artylerji I Wehrkreiskommando. Objął on na czas urlopu Dassla /od 27.IX_ 27.X./ dowództwo pierwszego okręgu wojskowego.

Zmiany w oddziałach

W Olsztynie została rozwiązana 20 brygada Reichswehry Gen.mjr. von Dassel wyraził podziękowanie za spełnienie obowiązków podczas transportowania bolszewików w głąb Niemiec oddziałom 20 Br.R. 1 i 2 p. kaw. 2 p. strzel i p. art. i 1 baonowi saperów. Rozwiązane oddziały przechodzą pod rozkazy I Okręgu Wojskowego. Dowódcą wojsk w okręgu olsztyńskim został genmjr. Ehrhardt.

Załoga miasta Stralsund zostanie przeniesiona do Greifswald, a z Greifswald w grudniu r.b. translokują ją do Rostocku.

Marynarka

Do Swinoujścia translokuje się część marynarki wojennej z Kilonji. W Swinoujściu będzie siedziba admiralicji niemieckiej marynarki bałtyckiej. Podlegać jej będą flotyle wykawiające miny we wschodniej części morza bałtyckiego i w pobliżu portów rosyjskich.

Szef admiralicji vice_adm. Behnke odwiedził dnia 8.X.

oddziały marynarskie w Pilawie i odbył narady z przedstawicielami marynarki i wojsk lądowych Prus Wschodnich.

Sicherheitswehr. Policję bezpieczeństwa zreformowano o tyle, że odebrano jej charakter wojskowy. W graniczących z Polską prowincjach stan li ozebny policji przedstawia się jak następuje:

Prusy Wschodnie:

Rejencja Królewiecka

Królewiec 1100 ludzi

Bartenstein 120 ludzi

Rastenburg 120 "

Pillau 120 "

Labiau 120 "

Pr. Holland 120 "

Elbląg 300 "

razem 2000

Rejencja Gumbińska:

Gumbinnen 290 ludzi

Tylża 400 "

Ragnit 120 "

Wystrucie 240 "

Goldap 120 "

Darkehnen 120 "

Stalupönen 120 "

Pillkallen 120 "

Angersburg 120

razem 1650 ludzi

Rejencja kwidzińska 1300 ludzi

Rejencja olsztynska 4000 ludzi

Razem w Prusach Wschodnich 8950 ludzi

Pomorze będzie miało 3000 ludzi

W rejencji szczecińskiej

Szczecin 1050 ludzi

Swinoujście, Pasewalk, Stargard, Trepow i Anklam
po 120 ludzi razem 650

W rejencji Stralsundzkiej:

Stralsund 250

Greifswald 100 razem 350

W rejencji K^uslin:

K^uslin 280, Kolberg, Stolp, Lauenburg, Rummelsburg, Bütow, Neustettin po 120 razem 1000 ludzi.

W "Grenzmarku":

Rejencja Pila /Schneidemühl/

Pila 600 ludzi

Schlochau, Bomst, Unruhstadt, i Fraustadt po 120 ludzi

Flatow, Schönlancken i Meseritz po 240 ludzi razem 1800 ludzi

Pozzczególne oddziały pozostają w zależności od prezesów lub dyrektorów prowincji i pośrednio od prezydentów prowincji. Każdy urzędnik ozbrojony jest w broń białą, pistolet i 1 granat ręczny. Na trzech urzędników przeznaczony jest karabin, na 20 urzędników _ pistolet maszynowy, na 1000 urzędników auto pancerne z dwoma karabinami maszynowymi. Umundurowanie policji pozostaje tymczasowo bez zmiany. W niektórych miejscowościach urzędnicy pozakładali niebieskie patki, zamiast zielonych.

Nacół w prowincjach graniczących z Polską będzie się znajdowało:

13750 ludzi Sicherheitspolizei i 3 dywizje wojsk t.j. około

30000 ludzi

43750 ludziami ogółem.

nie wliczając różnych tajnych organizacji militarnych, których tu pełno.

Jest to więc siła dość pokaźna. Zwrócić zwłaszcza trzeba uwagę na dużą stosunkową liczbę Sicherheitspolizei w Prusach Wschodnich /8000 ludzi/, co nie stoi w proporcji z liczbą Sicherheitspolizei na Pomorzu /tylko 3000 /Prusy Wschodnie są tylko o nie wiele większe od Pomorza.

Różne inne
"wehry"

W Prusach Wschodnich w czasie inwazji bolszewickiej, gdy wojska i policja nie wystarczały dla utrzymania bezpieczeństwa powoływano różne Orts i Grenzwehry, które następnie przemianowano na "Freie Polizeitruppe". Pozwolenie prezydenta Prus Wschodnich na tworzenie tych organizacji opiewało na powiaty graniczne i określało zgóry liczbę członków

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PIŁSUDSKI

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

graniczne i określa zgóry liczbą członków i uzbrojenie ich. Z chwilą usunięcia jeńców bolszewickich z Prus Wschodnich, organizacje te miały być rozwiązane. Tymczasem organizacje te zaczęły powstawać, jak grzyby po deszczu na całym obszarze Prus Wschodnich. Dopiero w ostatnich dniach rozpoczęła się likwidacja tych oddziałów. W mniejszych miastach odbyły się uroczystości narodowe z powodu rozwiązania tych organizacji. 8 października została rozwiązana Freie Polizei Truppe w Iyok. Po rozwiązaniu dzionkowie pobili swych przełożonych. Wskazuje to, jakie elementy brały udział w tworzeniu tego rodzaju stowarzyszeń. Pomimo to każała komenda oddziału w Iyoku ludziom być gotowymi do ewentualnego wymarszu na Litwę. W celu porozumienia się z rządem litewskim wyjechał porucznik Kron, który następnie ma przeprowadzić poszczególne grupy przez granicę.

Z powodu rozwiązania Fr. Polizei Truppe odbyły się uroczystości w Wystruci, w Elku, w Goldapie i w Wągoborku i w Gambinnen. Natomiast, pomimo nakazu rozwiązywania straży, utworzyła się nowa Orstwehr w Bischofsburgu, licząca 35 członków. Cel utworzenia bliżej nieznany, przypuszczalnie związane z cichym zbrojeniem w Prusach Wschodnich kół konserwatywnych.

Tajne org.
nizacje

Najliczniejszym związkiem tajnym, obejmującym całe Niemcy jest słynny "Orgesch" Został założony w Bawarii przez Eschericha celem zwalczania socjalizmu i komunizmu i stanowił organizację monarchistyczną. Z Bawarii rozszerzył się na całe Niemcy. Gdy istnienie "Orgeschu" stało się tajemnicą publiczną, wówczas rząd wystepił przeciwko niemu. W Saksonji i w Prusach Wschodnich wydane były zakazy istnienia tego związku. Ale "Orgesch" istniał dalej i nawet cieszył się poparciem rządu, skoro minister obrony hr. Gessler w przemowie swej w Magdeburgu, w Bawarii tylko Orgesch zdolny jest utrzymać porządek w kraju. Popularnym jest bardzo Orgesch w Prusach Wschodnich, gdzie według raportu wywiadowego, ma obejmować 30.000 członków. Dowódcą Orgeschu w Prusach Wschodnich jest kpt. Preust, lub gen.mjr. Dieckhoff Gerlach.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Rozbrojenie
ludności

Komisje dla zbierania amunicji, działają obecnie w całych Niemczech. Jednak broń, odebrana ludności, idzie do warsztatów

PIŁSUDSKI
INSTITUTE

reperacyjnych dla naprawy. Dane o dostarczaniu broni przez ludność ogłaszane są w pismach. Dowiadujemy się stąd, że w Olsztynie oddano 7 702 karabiny dla piechoty, 232 karabiny kawaleryjskie, 77 rewolwerów 47 granatów ręcznych 31100 naboju karabinowych, 1 nabój armatni.

W Piławie oddano: 1 karabin maszynowy 118 karabinów ręcznych, 4 rewolwery, 32 bagnety, 22 granaty ręczne i 4675 naboju karabinowych w szczecińskiej rejencji oddano:

3 armaty rewolwerowe, 8 karabinów maszynowych, 1566 karabinów piechoty 138 karabinów kawaleryjskich, 222 rewolwerów 95733 naboju i 556 granatów ręcznych.

w rejencji stralsundskiej:
1752 karabiny ręczne, 1 karabin maszynowy ciężki, 15 karabinów kawaleryjskich, 27 granatów ręcznych i 94364 naboju. Wszystko to jednak bardzo niewielką część broni, znajdującej się w rękach ludności. Na dowód tego może posłużyć fakt, że w powiecie Neustettin na majątku Gellin Gellin znaleziono ukrytą w szopie kompletną baterję haubic z przodkami i z amunicją.

Polityka
wewnętrzna

Politykę rządu wewnątrz kraju cechuje dążność pogodzenia walczących stron w kraju. Niemiecka partja ludowa nadała rządowi mieszczańskiemu charakter. Z tego powodu socjaldemokracja do dziś trzyma się oficjalnie zdaleka od sfer rządowych ale posiada dość wpływów i środków, by powstrzymać zbytne przesuwanie się rządu na prawo. Dużą konsternację wśród sfer rządowych wywołało żądanie koalicji zniszczenia motorów Diesla, które Niemcy uważają za dumę techniki niemieckiej. W sprawie tej rząd prowadzi kampanję wewnątrz kraju i rokowania z koalicją. Rząd nie kryje przed narodem rozpaczliwego stanu kraju. Minister obrony Krajowej Gessler, przemawiając w Magdeburgu, zaznaczył, że Niemcy są na drodze do upadku. Tylko jednosc narodowa może zawrócić Niemcy z tej drogi. A przez zajęcia zagłębia Ruhru przez koalicję jednosc ta byłaby rozbita i Niemcy wskazane na pastwę losu. Następnie skreślił on złe położenie finansowe Niemiec i wielkie straty materialne, jakie przynosi socjalizacja. Po położeniu wewnętrznym Rzeszy przemawiał minister socjal Brauna na zjeździe demokratów w Kassel. Dodatnim wynikiem jest ten fakt, że kapitał przestał być najważniejszym czynnikiem produkcji i teraz n

nie przynosi już dużych zysków. Ale zato nieproporcjonalnie wzrosły dochody rolników. Ekstenzywna ich gospodarka doprowadziła jednak rolnictwo do upadku.

Rząd w urzędach zaprowadził od niedawna ośmiodzinny dzień pracy wobec ciągłych żądań związku urzędników.

Nieobsadzone do tej pory stanowisko ministra dla odbudowy kraju powodowało przypuszczenia, że ministerstwo to zostanie rozwiązane. Ministerstwo to ma zadanie wykonać ekonomiczne postanowienia traktatu wersalskiego oraz poczynić wstępne kroki koło odbudowy przemysłu i handlu wewnętrznego. Do spraw, załatwianych przez to ministerstwo wliczono likwidację spraw kolonialnych i restaurację floty handlowej. Dla spraw tych utworzono specjalne wydziały. Ministerstwo odbudowy kraju uważane jest więc za potrzebne i o rozwiązaniu jego tymczasem mowy być nie może.

Wielki hałas spowodowało odkrycie nadużyć w ministerstwie aprowizacji. Stąd wystąpienia gwałtowne przeciwko ministrowi Hermesowi. Śledztwo jest w toku.

Partje polityczne

Wśród partii socjalistycznych miały ostatnio miejsce zasadnicze wypadki:

rozbiecie partii niezależnych
i zjazdu socjaldemokratów w Kassel.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Od czasu powrotu wysłańców niezależnej socjaldemokracji Niemiec z kongresu trzeciej międzynarodówki w Moskwie w łonie partii panował rozłam, który miał być defenitywnie załatwiany na zjeździe partii w Halle. Zjazd ten odbył się w połowie października. Zjawili się na nim przedstawiciele bolszewicy w osobach Zinowjewa i Łozowskiego. Same przygotowania do zjazdu i wybory w poszczególnych prowincjach wykazały, że między zwolennikami a przeciwnikami przyłączyła się do trzeciej międzynarodówki, istnieje głęboka przepaść. Obecność Zinowjewa nie miała na celu zniwelowania różnic, lecz przeciwnie, starał się on doprowadzić do rozłamu. W sobotę, dnia 17. b. m. przy głosowaniu nad wnioskiem przyłączenia się do Moskwy większość głosów padła za wnioskiem. Wówczas mniejszość opuściła salę po złożeniu manifestu, że nie chce być filją Moskwy, i że uważa się za

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

konstytuantkę dawnej U.S.P.D. W ten sposób utworzyły się dwie partje niezależne. Większość, aczkolwiek formalne przyłączyła się do, IIIiej międzynarodówki, nie chciała zmienić swej nazwy. Należy przypuszczać, że niedługo powstaną spory między bolszewikami a temi nowo kreowanymi komunistami. Prawe skrzydło pod wodzą Crispiena opublikowało we "Freiheit" manifest, który występuje zarówno przeciwko socjaldemokratom, jak przeciwko bolszewikom i ma na celu stworzenie nowej bazy operacyjnej dla mniejszości U.S.P.D., która chce dalej prowadzić walkę z prawicowo-socjalistyczną polityką reformizmu, koalicji z partjami mieszczańskimi i współpracy z przedsiębiorcami oraz z polityką awanturniczą /Abenteuerpolitik/, opierającą się na zamachach, partji komunistycznej.

Następstwem rozłamU U.S.P.D. jest walka o organy prasy i kasy partyjne. W niektórych miejscowościach doszło nawet do scen gwałtownych. O ile dotychczas wiadomo, to główny organ, berlińska "Die Freiheit" pozostaje w rękach Crispiena. Hallisches Volksblatt w Halli opanowali zwolennicy Däumiga, frankfurcka "Volkszeitung" i Szczecińska "Kämpfer", do tej pory walczące za ideały moskiewskie, pozostaną prawdopodobnie przy Däumigu królewiecka zaś "Freiheit oraz "Leipziger Volkszeitung" pójdą na prawo.

Dalszym wynikiem rozłamU jest rozpadnięcie się frakcji parlamentarnej U.S.P.D. Wystąpiło z niej 22 członków i utworzyło nową frakcję Eichhorna. Pozostali w liczbie 59 uważają, że mandaty ustępujących uważać należy za nieważne. Między ustępującymi jest Dittmann vice-prezydent Reichstagu. W razie ustąpienia jego z tego stanowiska prawem większości głosów, stanowisko to obsadziłoby Deutsche Volkspartei.

Epilogiem zjazdu w Halli i występow Zinowjewa było polecenie rządu, by Zinowjew i Łozowski w ciągu 24 godzin opuścili ziemię niemiecką. Zinowjew rozchorował się a przedstawiciel bolszewicki w Berlinie Kopp zwrócił się do rządu berlińskiego, by cofnął rozporządzenie, motywując między innemi tem, że rząd berliński nie zwraca uwagi na obecność oficerów polskich w Niemczech, którzy prowadzą werbunek do armji polskiej.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Socjaldemokracja Równocześnie z kongresem w Halli odbył się zjazd socjaldemokratów

w Cassel. Prawicowcy stwierdzili na tym zjeździe, że aprobuja politykę partji w stosunku do rządu, chociaż niektórzy mówcy uważali że polityka uchylania się do brania udziału w rządzie skazuje partję na bezczynność. Zjazd uchwalił stworzenie nowego programu partji, gdyż obowiązujący obecnie jest już przestarzałym mianowicie o socjalizacji niektórych gałęzi przemysłu, które socjaldemokracja uważa za dojrzałe dla socjalizacji oraz powziął szereg uchwał ekonomicznych. Obok programu ogólnego istnieć będzie szereg programów specjalnych dla kobiet, dla urzędników oraz dla nauczycieli. Zjazd stwierdził stanowcze odsunięcie się partji od komunistów, bolszewików, lecz również ostrą walkę z partjami mieszczańskimi. Taktykę partji bliżej określa "Sozialistische Korrespondenz, pisząc: "Partja ma zamiar trwać w opozycji jeszcze parę miesięcy, by wykazały się błędy rządu mieszczańskiego. Wybory w Saksonji dn. 14 listopada i w Prusach w końcu lutego mają stanowić w końcu lutego generalną próbę, czy przyszedł czas na stworzenie nowego rządu o większych wpływach socjalistycznych niż poprzednie. Partja socjaldemokratyczna prowadzi ostrą walkę z reakcją panującą w Bawarii. Co do Sowdepji uważa, że kulminacyjny punkt rozwoju bolszewizmu minął, z Rosji utworzy się spokojne państwo rolnicze, z którym Niemcy muszą zawrzeć jaknajbliższe stosunki celem zwalczenia zakusów imperjalistycznych Polski.

Parte rządowe.

Partje rządowe prowadzą kampanję przeciwko socjalizacji zakładów przemysłowych oraz szeregu strejków, jakie odbyły się w Niemczech i w Berlinie. W Berlinie centrowcy urządzili manifestację katolickiego związku młodzieży przeciwko socjalistom oraz zjazd tegoż związku, na którym skreślono katolicki, bogobojny program centrum. Przeciwko socjalizmowi wysuwany jest katolicki program robotniczy, opierający się na założeniach katolicyzmu i kościoła.

Nacjonalisci

Między Deutsche Volkspartei a Deutschnationale Volkspartei doszło do głębszych nieporozumień. Nacjonalisci zarzucają ludowcom, że ci ostatni zdradzili związek obu partji prawicowych i idą na ukrytym pasku socjalistycznym. Ludowcy zaś podkreślają znacznie udziału swego w rządzie.

Polityka zewnętrzna

Polityka zewnętrzna

*Wilkowski
I - Polski*

Konsulat polski w Królewcu skierował do rządu niemieckiego żądanie, by ustały w Prusach Wschodnich prześladowanie Polaków i grozi zastosowaniem represalji na Pomorzu w stosunku do Niemców. Na to rząd niemiecki odpowiedział, że Polacy są równouprawnieni z Niemcami i krzywdą się im żadna nie dzieje. Rząd niemiecki na interpelacje ze strony nacjonalistów wschodnio pruskich odpowiedział, że w Działdowie nie może otworzyć konsulatu z powodu oporu rządu polskiego w sprawie uciekinierów z Działdowa i powrotu tychże do domów toczą się z rządem polskim rokowania. Prasa niemiecka, komentując wypadki na froncie wschodnim a zwłaszcza zajęcie Wilna przez Żeligowskiego dochodzi do przekonania, że jestto intryga rządu polskiego, celem odzyskania Wilna.

7
Ententy

W stosunku do Ententy prowadzi się kampanję przeciwko Francji. Pisma zamieszczają artykuły dowodzące, że Francja przeładowana jest węglem, podczas gdy w Niemczech uczuwa się gwałtowny brak opału. Uwaga rządu skierowana jest na rokowania, toczące się w Paryżu i Londynie w sprawie konferencji w Genewie, na której mają być omówione sprawy ekonomiczne, powstałe z postanowień traktatu wersalskiego oraz zdecydowana sprawa zniszczenia motorów Diesel.

III
3. Włoch

Przedstawiciele prasy niemieckiej interpelowali ministra hr. Sforze, czy możliwe jest zawiązanie stosunków handlowych między Niemcami a Włochami. Hr. Sforza wyraził przekonanie, że normalne stosunki mogą dopiero nastąpić po uregulowaniu się wewnętrznych spraw niemieckich.

Sprawy ekonomiczne i społeczne

Podnoszące się wciąż protesty przeciwko drożyznie spowodowały zaostrzenie się stosunków między producentami a konsumentami. Rząd widział się zmuszonym wystąpić tu w roli pośrednika i stara się, by między stronami nastąpiły dobrowolne umowy, normujące dostarczanie produktów spożywczych i ceny ich. Tak było zrobione z kartoflami, ale porozumienie jeszcze nie nastąpiło.

Oddzielenie Prus Wschodnich od Rzeszy wywołało tam

zmienione stosunki ekonomiczne, dla regulowania, których choć utworzyć socjaliści specjalny wydział gospodarczy dla Prus Wschodnich. Potrzeby tego wydziału dowodzi choćby różnica cen na bydło, jaka istnieje między cenami w Rzeszy a w Prusach Wschod. Ponieważ ceny na bydło w Prusach są niskie, bydło wywożone jest do Niemiec. Dla zapobieżenia temu zakazano kupować w Prusach niestałym mieszkańcom i wywozić za granicę powiatów bez pozwolenia władz.

Celem regulowania spraw handlowych, przemysłowych rolniczych i rzemieślniczych w Rzeszy komisja konstytucyj na Rady gospodarczej uchwaliła nową ustawę o Izbach handlowych, przemysłowych i inn. Dla spraw rolniczych założoną specjalną "Reichslandwirtschaftskammer." W stosunkach społecznych Rzeszy wywołuje ciągłe zaburzenia olbrzymia liczba bezrobotnych. Ogółem w całej Rzeszy jest 777 380 ludzi bez pracy, wliczając w to członków rodzin, wynosi do 1,302 ludzi na 1000. Stosunkowo najwięcej posiada bezrobotnych Hamburg /56,31 na 1000/, potem Saksonja /46,86 na 1000/. W niektórych miastach jak Plauen jest 120 na 1000 bez pracy. Obciążenie finansowe jest największe w Hamburgu, gdzie suma płacona tygodniowo przez jednego mieszkańca na bezrobotnych wynosi 7,65 Mk. Najmniej bezrobotnych i najmniej obciążenie finansowe ludności spotyka się w zagłębiu reńskiego westfalskim. Taka duża ilość bezrobotnych przedstawia poważne niebezpieczeństwo dla rządu. W Berlinie odbywają się liczne zebrania bezrobotnych, będące źródłem zaburzeń.

Dla uregulowania plac i przeprowadzania postu latów robotniczych powstała w Niemczech potężna organizacja obejmująca około 2.000.000 robotników. Organizację tę stworzyli: m.i. Zentralverband deutscher Post und Telegrafisten, Transportarbeiterverband, /600.000 członków/ Deutscher Eisenbahnerverband, /550.000/ i inne. Organizacja ta nosi nazwę Deutscher Verkehrsbund.

Stanowi to poważną groźbę dla kolejnictwa niemieckiego, deficyt którego jest olbrzymi /według jednych źródeł 16 miliardów, według innych 23 miliardów./ Gdy pracownicy kolejowi przeprowadzą nowe/ podwyżki płać, deficyt ten jeszcze zwiększy się. Rząd nie chce podwyższać taryf kolejowych.

Jednym z momentów walki politycznej w organizacjach przemysłowo społecznych stanowią rozprawy na temat socjalizacji w Izbie handlowo przemysłowej w Essen. W Izbie tej posiada duży wpływ miljarder przemysłowiec i polityk S t i n n e s . Dzięki niemu przeszły uchwały, że socjalizacja gałęzi przemysłu przynosi olbrzymie straty finansowe państwu, gdyż więcej kosztuje aparat urzędniczy, zabijana jest inicjatywa prywatna, zmniejszona wskutek tego wydajność pracy i brak bodźca dla uproszczenia organizacji. Poza tem państwo musi łożyć dziś olbrzymie sumy które odrzucić zysków przynosić nie mogą. Izba esenńska wzywa rząd, by zaniechał dalszego socjalizowania.